

Rapporten All-Archeo bv 2156

Archeologienota
Wielsbeke - Kapellestraat

Natasja Reyns

Bornem
2026

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2026/12.807/67

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek.....	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	7
2.3.3	Werkwijze	13
2.4	Assessmentrapport	13
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	13
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied.....	19
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	23
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	25
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	25
3	Samenvatting.....	27
4	Bibliografie	28
4.1	Websites	28
5	Bijlagen	29
5.1	Archeologische periodes	29

1 Inleiding

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroerendergoed.be>

² <https://geo.onroerendergoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2025K169

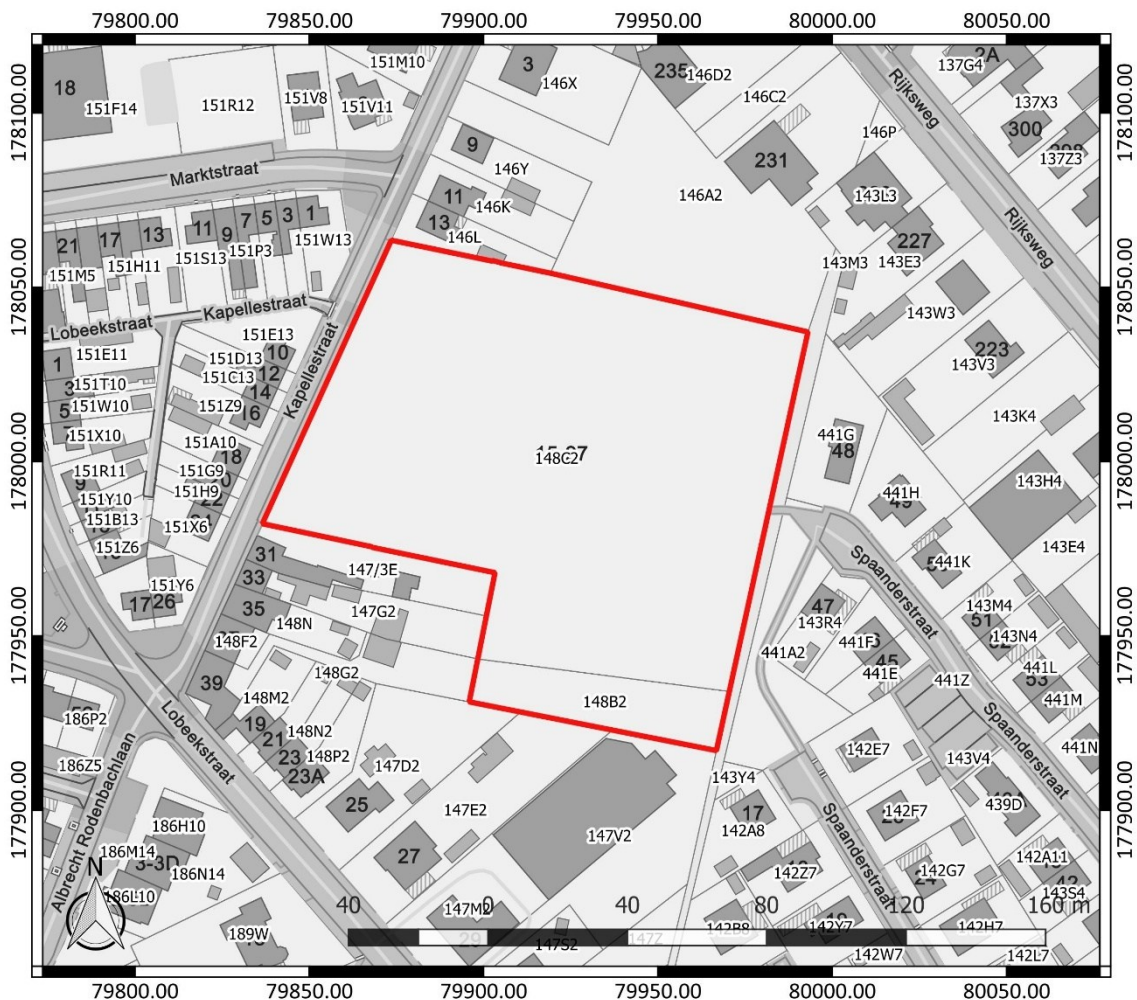
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie West-Vlaanderen, Wielsbeke, Kapellestraat, Molenhoek

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 79836.55, 177917.11
- 79993.04, 178063.51

Kadastraal plan:

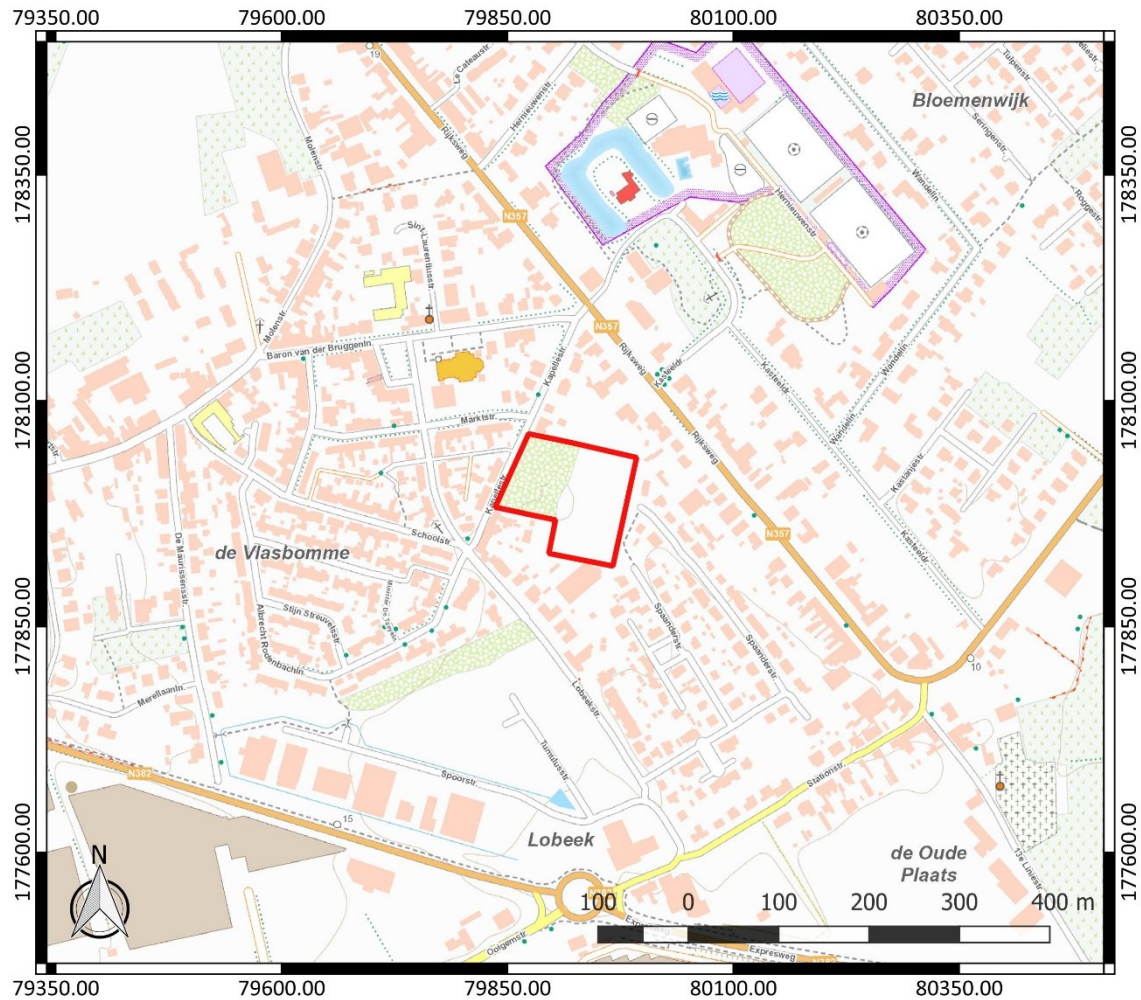

Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Wielsbeke, Afdeling 1, sectie C, nummers 148B2 en 148C2

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 14.168 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 19/11/2025 – 09/03/2026

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden, bestaande uit 44 loten voor eengezinswoningen en de aanleg van wegenis. De geplande werken zullen voornamelijk bestaan uit het verkavelen van de gronden samen met de aanleg van bijhorende wegen in functie van een woonproject.

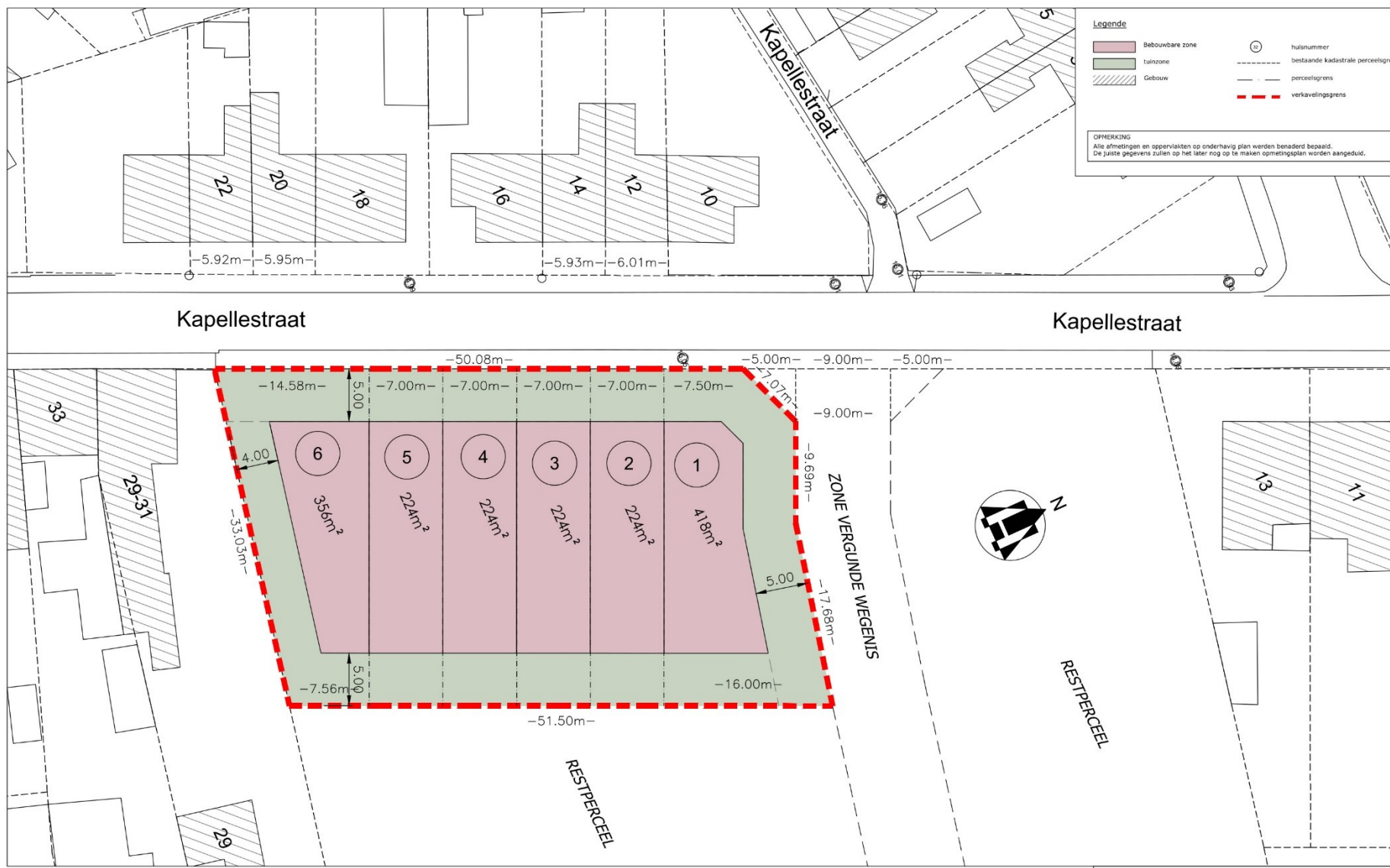
De aanleg van woningen, wegenis, riolering en parkeerplaatsen betekent vermoedelijk een verstoring tot ca. 80 cm diepte. De woningen mogen echter onderkelderd worden. Dit betekent plaatselijk een grotere verstoringdiepte. Er zijn geen exacte plannen gekend waardoor er wordt uitgegaan van een maximale verstoring van het projectgebied.

De exacte funderingsdiepte en -techniek van de geplande infrastructuur ligt in deze fase nog niet vast. Ook de locatie van bijvoorbeeld vorstranden, regenwaterputten en huisaansluitingen, die de verstoringdiepte van de eengezinswoningen overschrijden, ligt in het kader van de verkaveling nog niet vast.

Momenteel wordt voorzien dat alle bomen geroid worden op het terrein. De verkaveling zal in verschillende fasen gerealiseerd worden.

Figuur 3: Verkavelingsplan fase 1

Figuur 4: Verkavelingsplan fase 2

Figuur 5: Verkavelingsplan fase 3

Figuur 7: Verkavelingsplan fase 5

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is gegeoreferreed geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) worden drie momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot landschapshistoriek, gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

Het onderzoeksgebied is gelegen ten oosten van de Kapellestraat, ten noorden van de Lobeekstraat en ten westen van de Rijksweg en de Spaanderstraat (Figuur 8). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden. Ten oosten stroomt de Kasteelbeek, ten westen vinden we de Boonaardsbeek en ten zuiden stromen de Leie en de Knokbeek I (Figuur 10).

Wielsbeke is deels in de alluviale Leievallei en deels op de uitlopers van het zandlemige Hoogland van Hulste gelegen. Het vertoont een zwak golvend reliëf van ca. 10 m tot ca. 16 m boven de zeespiegel. Het reliëf daalt naar het zuiden toe. De beekstelsels met kleine, smalle valleien, wateren noordwaarts (Gaverbeek) af naar de Mandel. De overige beekstelsels stromen zuidwaarts af en monden uit in de vroegere meanders van de Leie of zijn afgeleid naar het Leiekanaal. De Leievallei met vochtige riviergraslanden en bosfragmenten wisselt af met licht geprononceerde kouterruggen met vruchtbaar open akkerland. Nabij de Gavers komt een laaggelegen graslanddepressie voor.³

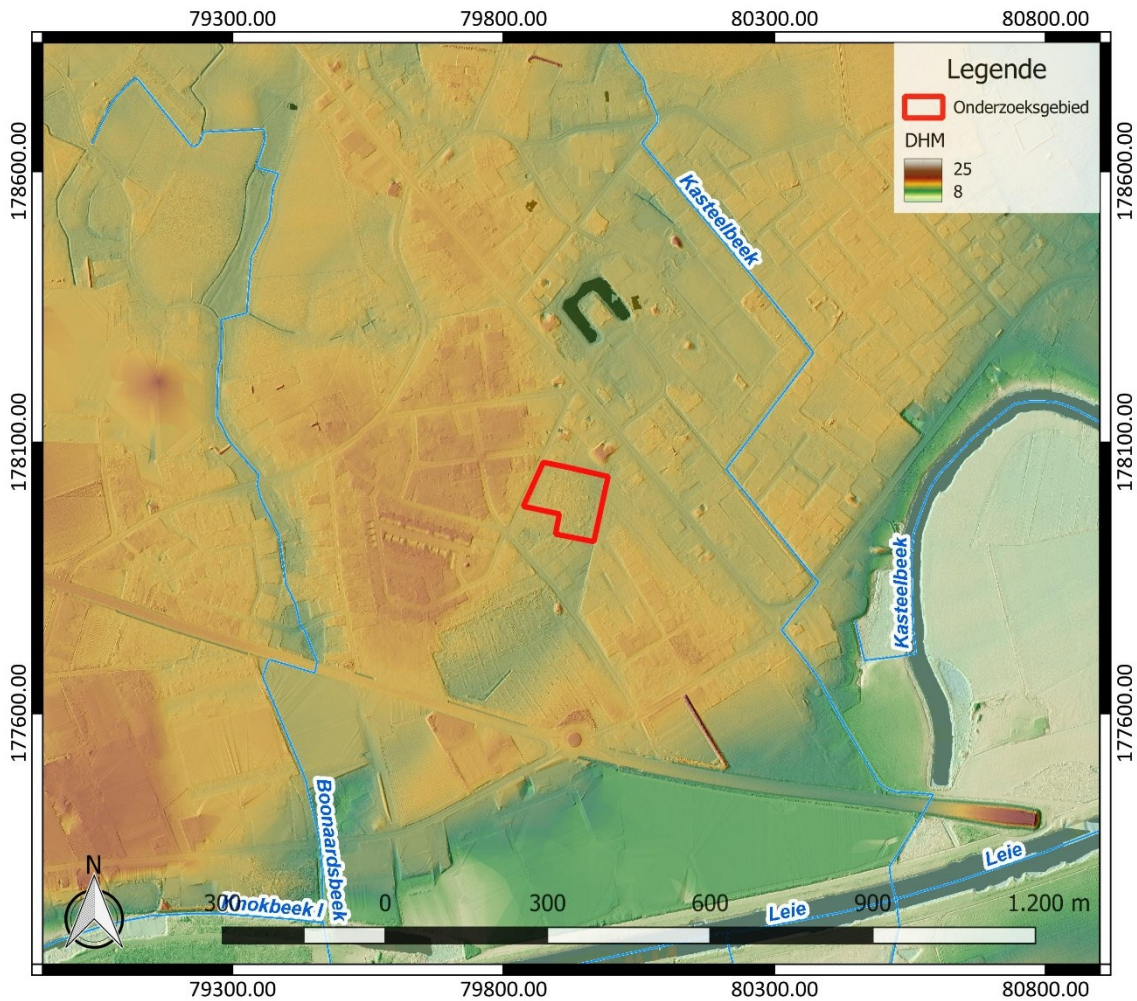
³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Wielsbeke [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14757> (geraadpleegd op 20 november 2025).

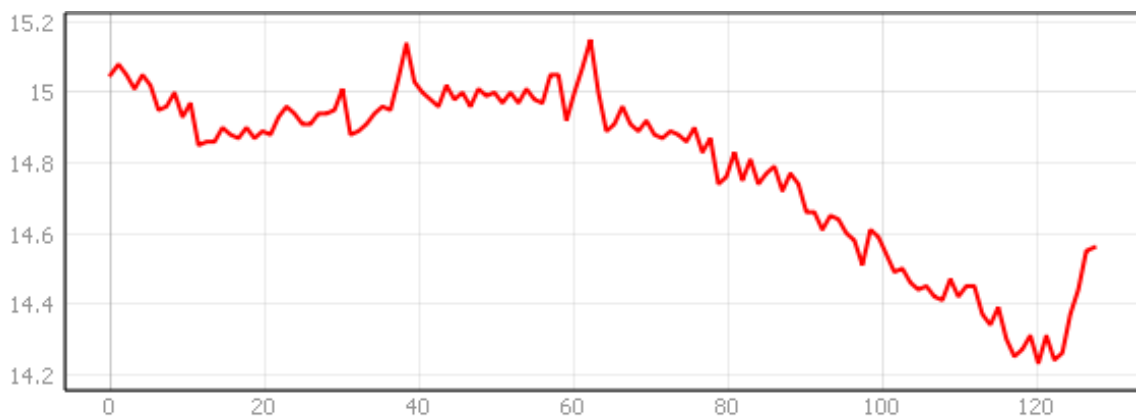
Figuur 8: Luchtfoto van 2024 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 9: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

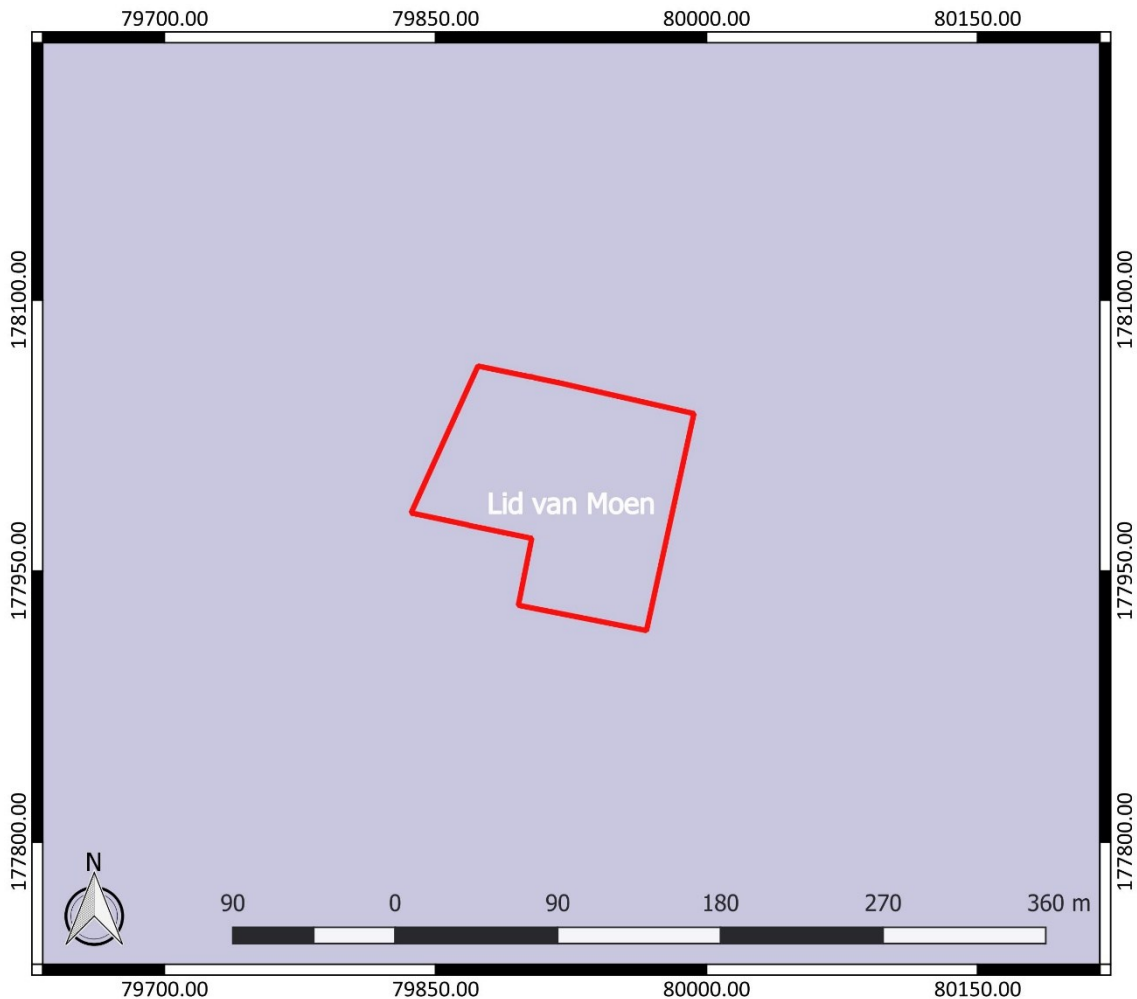

Figuur 10: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 11: Hoogteverloop van westnoordwest naar oostzuidoost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van een lichte depressie in een verder golvend landschap. Het terrein helt licht af naar het oosten toe en kent een hoogte van 14,2 tot 15,2 m TAW (Figuur 11).

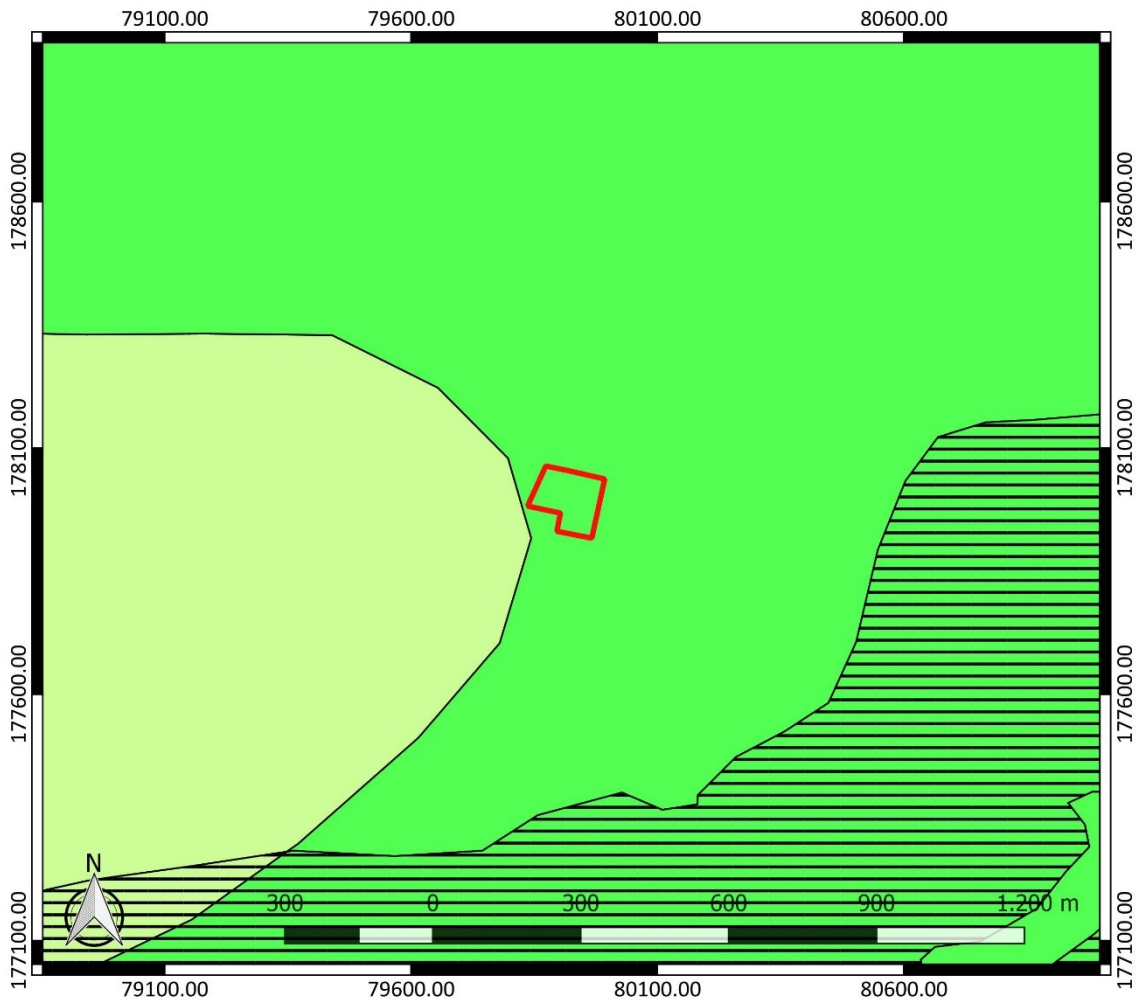
Figuur 12: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 12) bestaat uit het Lid van Moen. Dit wordt gekenmerkt door grijze klei tot silt, die kleihoudend is en die kleilagen en *Nummulites planulatus* bevat.⁴

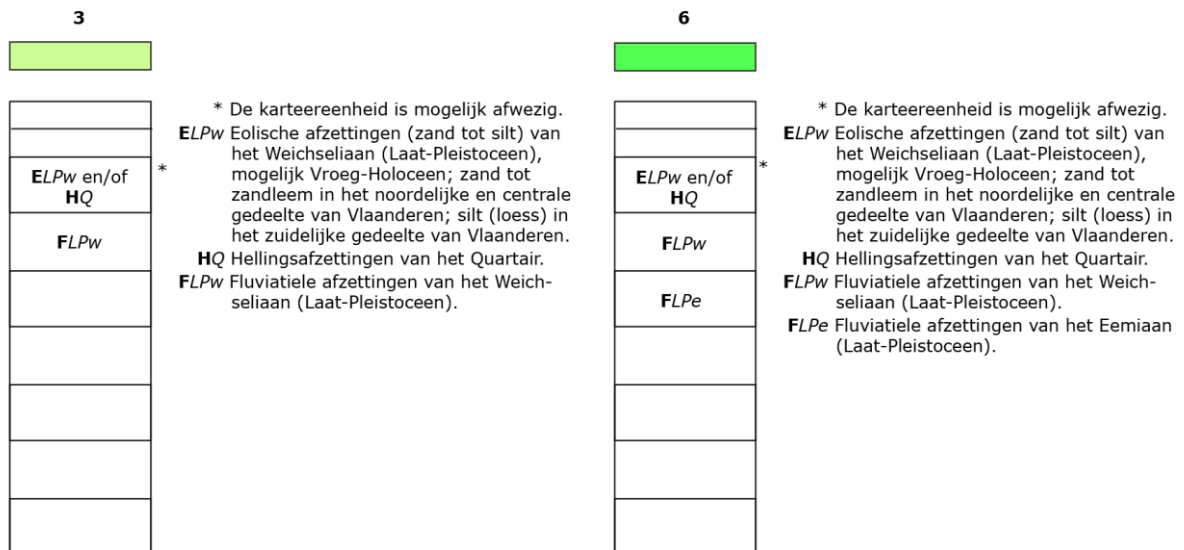
De quartairgeologische kaart (Figuur 13) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Hieronder bevinden zich oudere fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Daaronder bevinden zich nog oudere fluviatiele afzettingen van het Eemiaan (Laat-Pleistoceen).⁵

⁴ www.geopunt.be/kaart

⁵ www.geopunt.be/kaart

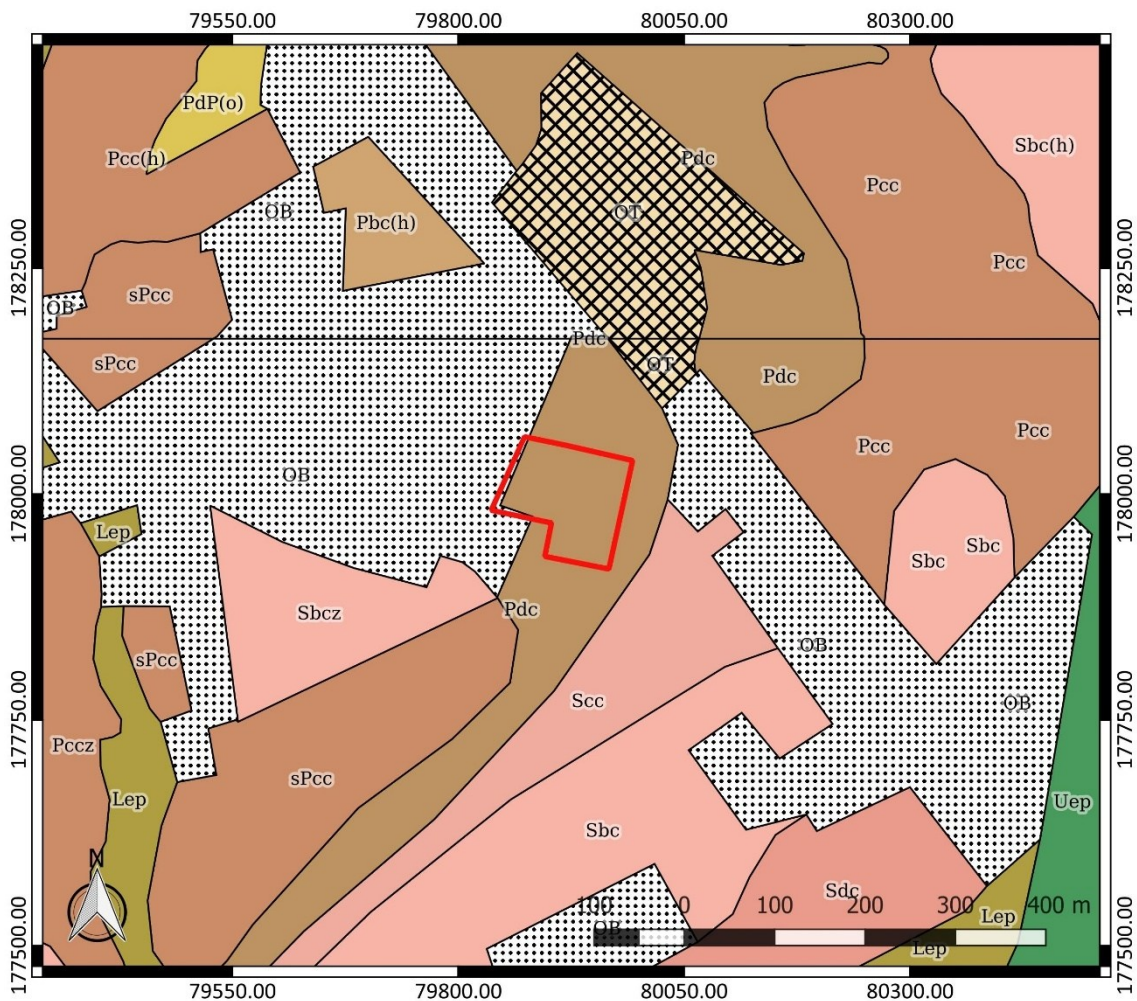
Figuur 13: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 14: Legende bij de quartairgeologische kaart (www.geopunt.be)

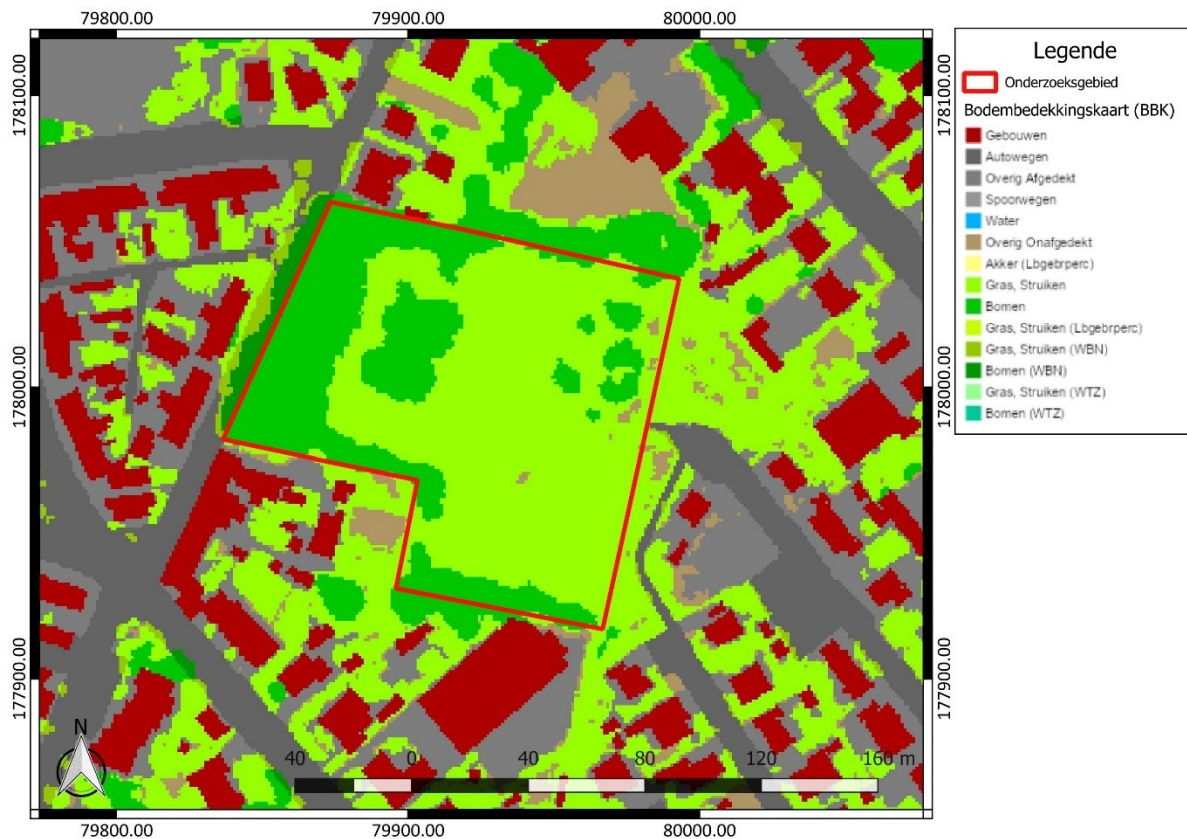
De bodemkaart (Figuur 15) situeert het onderzoeksgebied ter hoogte van een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pdc). In de nabije omgeving is sprake van sterk vergraven gronden (OT), een matig droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Scc), een droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Sbcz), een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont met zand op geringe diepte, ondieper dan 75 cm (sPcc), een droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde of discontinue textuur B horizont (Pbc(h)) en een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pcc).

We leren er uit dat de omgeving van het onderzoeksgebied gekenmerkt wordt door een overgang van een matig natte naar een droge bodem, wat aantrekkelijk geweest kan zijn voor de mens in het verleden.

Figuur 15: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskaart gras, bomen en struiken te bemerken (Figuur 16). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 8).

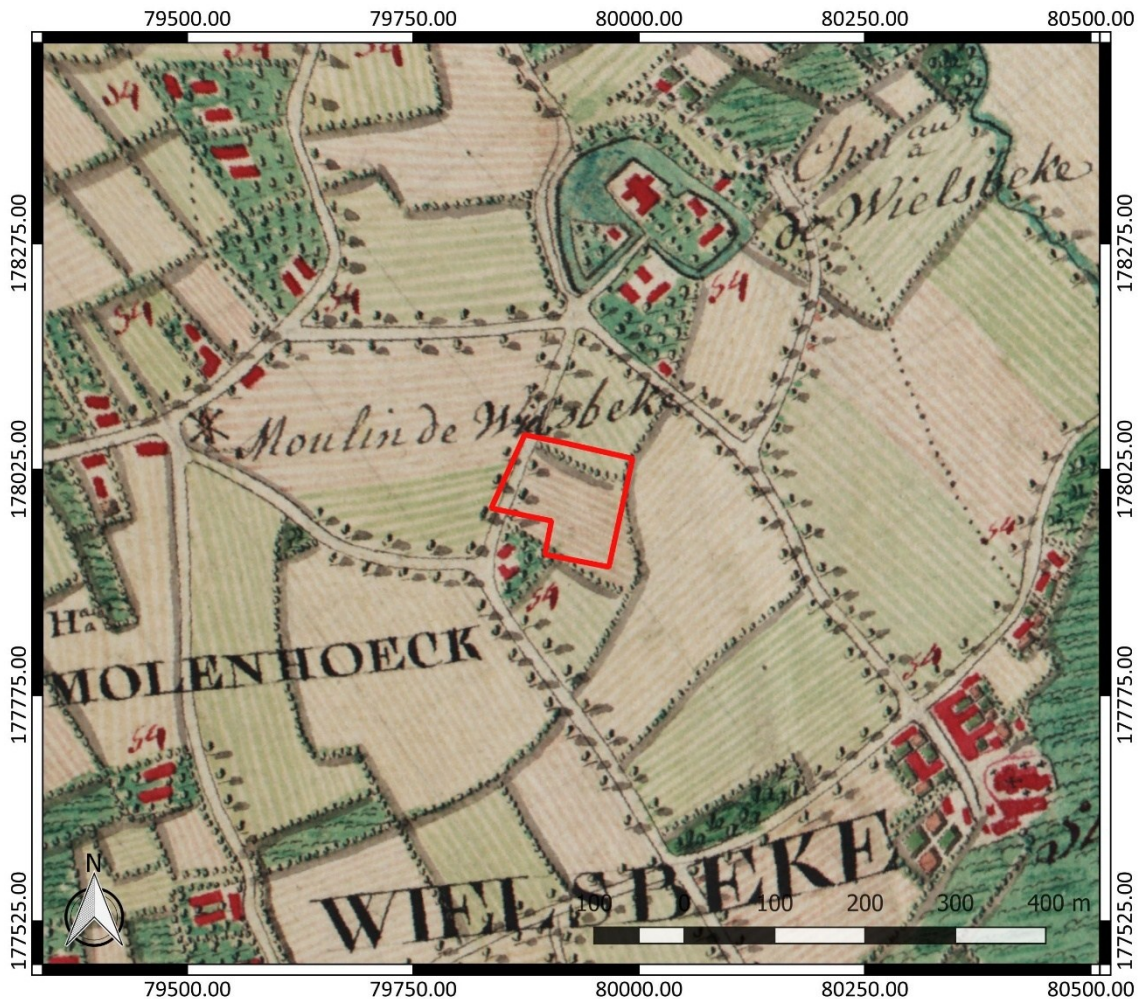
Figuur 16: Bodemgebruikskartaar met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

De naam Wielsbeke kent mogelijk een Frankische oorsprong. De oudste gekende vermelding dateert uit 1075. Het behoorde tot het graafschap Vlaanderen. Vermoed wordt dat een eerste kerkje langs de Leie gebouwd werd omstreeks 1400. Daarvoor lag de kerk mogelijk op een andere plaats. Tijdens het ancien régime telde Wielsbeke twee windmolens: een graanmolen op de Molenhoek en een olie- of stampkottmolen nabij de grens met Ooigem. In het begin van de 18de eeuw groeide de bevolking aan. Er kwamen vooral kleine landbouwuitbatingen voor die aan akkerbouw en veeteelt deden. Daarnaast was in de 18de eeuw de opkomende vlasnijverheid een aanvullende bron van inkomsten.⁶

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is te zien dat het onderzoeksgebied in gebruik is als akkerland (Figuur 17). In het westen wordt het terrein weergegeven ter hoogte van de historische voorloper van de huidige Kapellestraat, maar in werkelijkheid zal het terrein er aan gegrensd hebben. In de omgeving vinden we verspreid bebouwing. Ten noorden vinden we het kasteel van Wielsbeke en ten westen wordt een molen aangeduid.

⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Wielsbeke [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14757> (geraadpleegd op 20 november 2025).

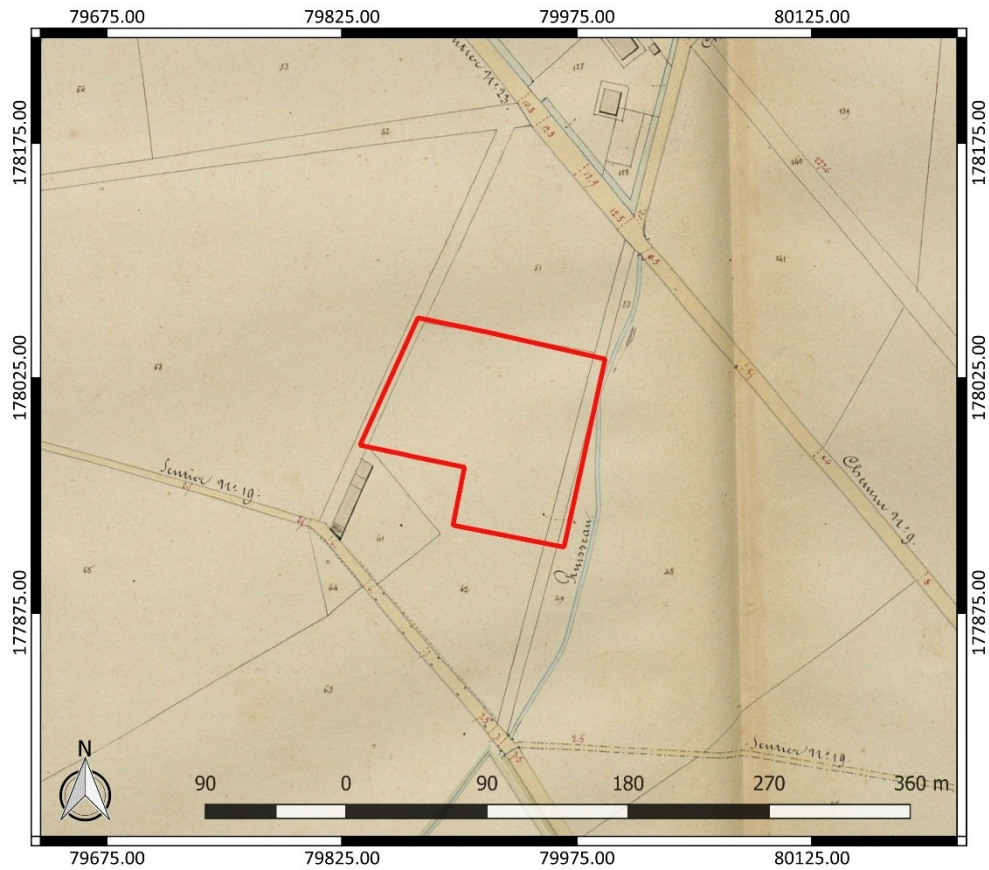
Figuur 17: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is nog geen bebouwing te zien binnen het onderzoeksgebied. Vermoedelijk was het terrein nog steeds in gebruik als akkerland. Langs de oostelijke grens van het terrein stroomt een waterloop, de vroegere Kasteelbeek (Figuur 18). De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld als de Atlas der Buurtwegen weer, maar lijkt het terrein iets te ver naar het westen toe weer te geven.

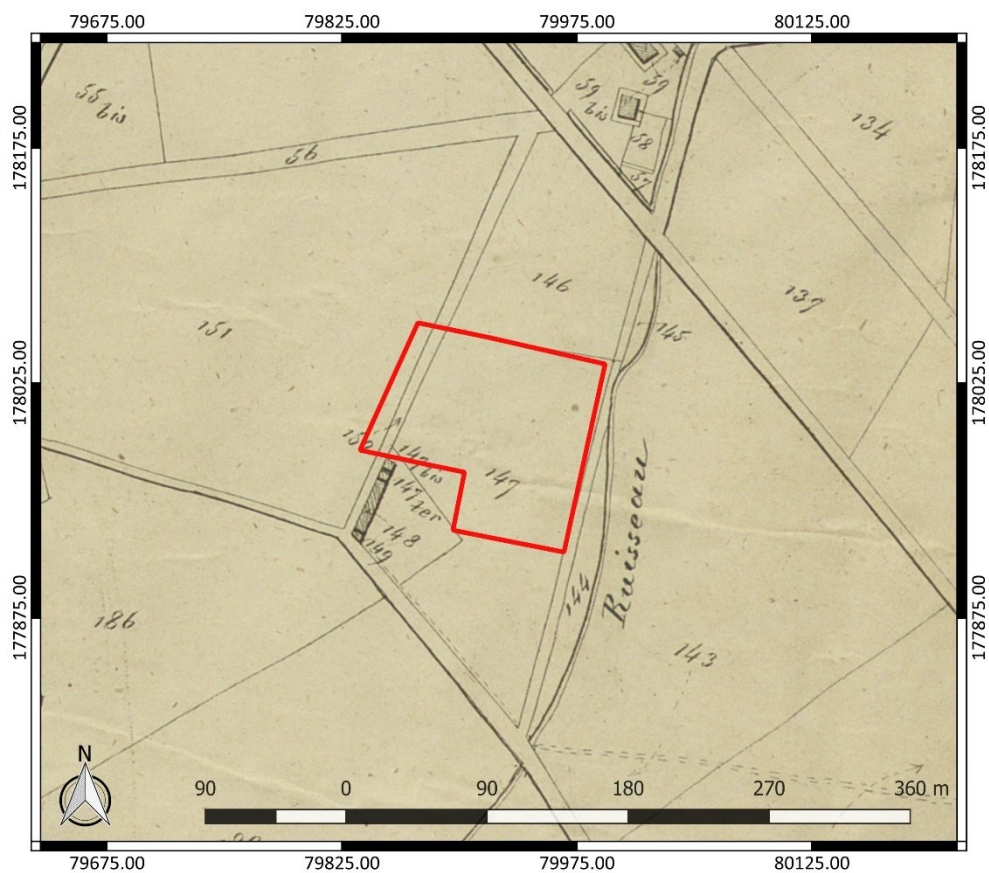
Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 20) toont ons dat het onderzoeksgebied nog steeds in gebruik is als akkerland. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 21) toont ons dat bebouwing op het terrein verschenen is. Het gaat om loodsen. Het uiterste westen is bebost. Het terrein werd in het verleden gebruikt als houtstapelaars.⁷

Op een luchtfoto uit 2000-2003 is de bebouwing verdwenen. Het terrein lijkt dan begroeid met gras en bomen. Het raakt vervolgens sterker begroeid, tot het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 8).

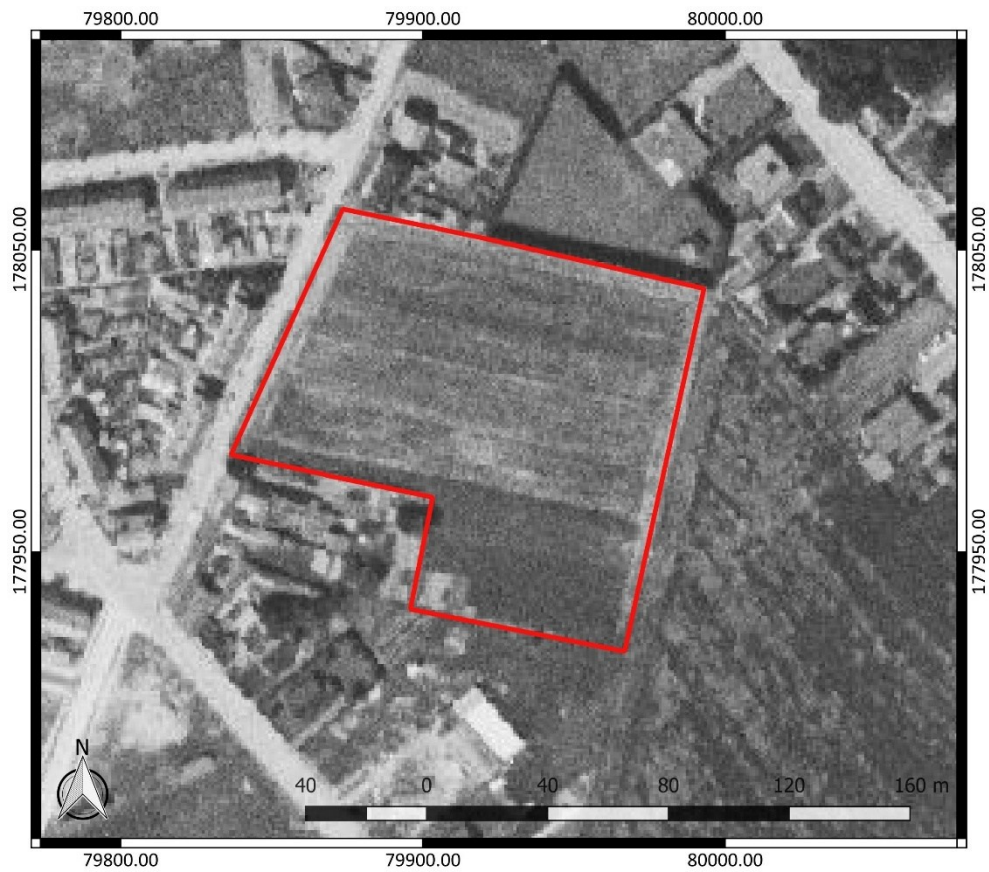
⁷ Informatie bouwheer

Figuur 18: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 19: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

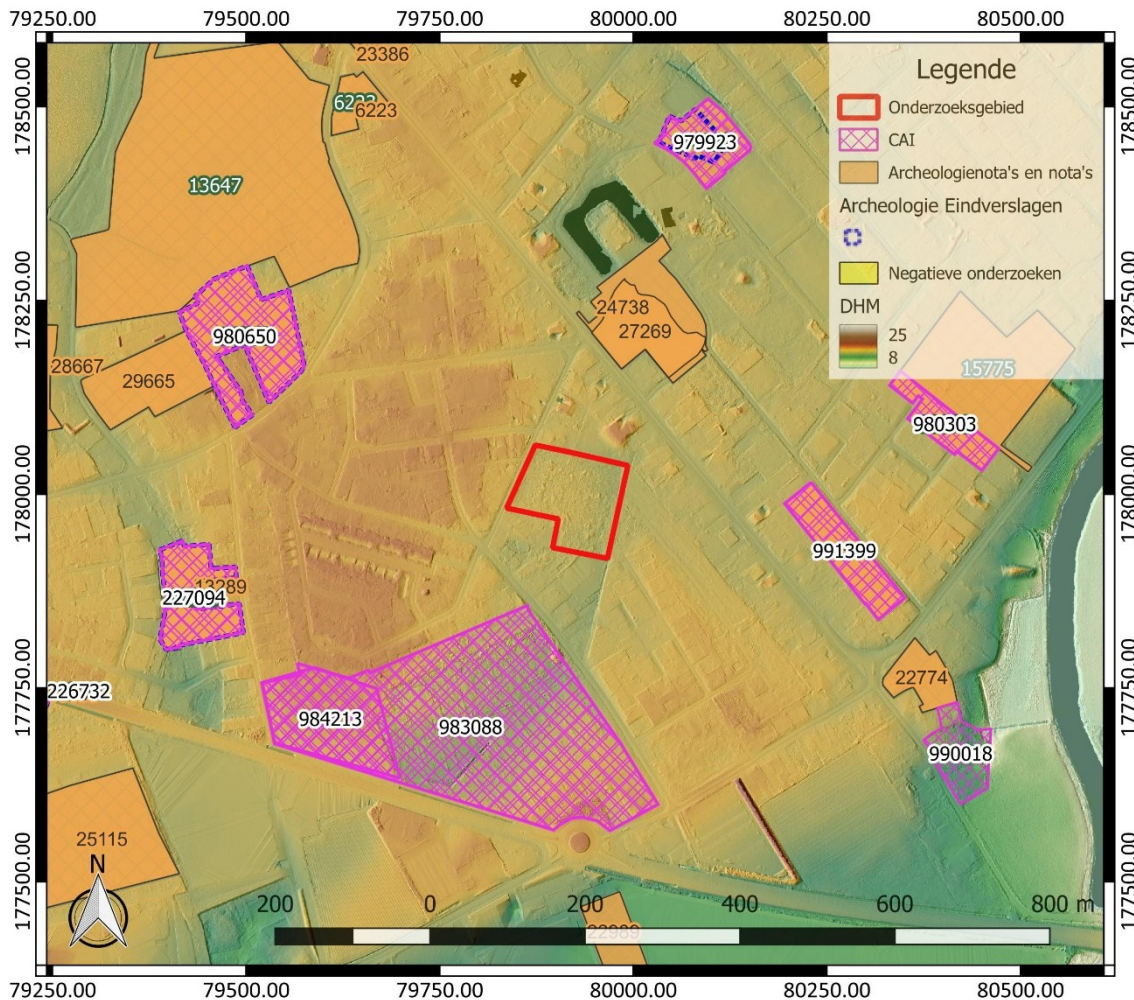
Figuur 20: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 21: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 22). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Figuur 22: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Op korte afstand ten zuiden van het onderzoeksgebied kwamen bij archeologisch onderzoek resten uit het finaalneolithicum, de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de post-middeleeuwen aan het licht (CAI ID 983088). Het terrein wordt gedomineerd door de aanwezigheid van een beekvallei, de vroegere Kasteelbeek, die vermoedelijk teruggaat op een oude laatglaciale geul waarin vermoedelijk in de loop van de middeleeuwen de recht getrokken beek werd gegraven.⁸

De daarop volgende opgraving bracht resten uit de bronstijd, de late ijzertijd, de Romeinse tijd en de (post-)middeleeuwen aan het licht. De sporen omvatten resten van grafheuvels en crematiegraven en verder ook van bewoning en van landindeling.⁹

⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Lobeekstraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/983088> (geraadpleegd op 21 november 2025).

⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: De Maurissenstraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/984213> (geraadpleegd op 21 november 2025).

Ten zuiden hiervan werd een archeologienota (ID 22989) opgesteld die geen terreinonderzoek adviseerde.¹⁰ Voor een terrein op korte afstand ten noorden van het onderzoeksgebied werden al twee archeologienota's opgesteld die wel terreinonderzoek adviseerden: ID 24738¹¹ en 27269.¹² Een verslag van het verdere vooronderzoek is nog niet te vinden.

Verder naar het noorden toe werden tijdens een opgraving resten van een bootvormige volmiddeleeuwse gebouwplattegrond gevonden, evenals verschillende grachten en een (water)kuil (CAI ID 979923).¹³

Ten oosten van het onderzoeksgebied leverde een proefsleuvenonderzoek geen relevante archeologische resten op (CAI ID 991399).¹⁴ Ten zuiden hiervan werd een archeologienota opgesteld die de uitvoering van verder vooronderzoek adviseerde (ID 22774).¹⁵ Een verslag van het verdere vooronderzoek is nog niet te vinden. Nog verder naar het zuiden vinden we de aanduiding van de Sint-Laurentiuskerk (CAI ID 990018), waarvan de oorsprong zou teruggaan tot de 17de eeuw.¹⁶

Nog ten oosten werd bij archeologisch onderzoek slechts één spoor aangetroffen (CAI ID 980303). Het gaat om een gracht van onbepaalde datering.¹⁷ Het grenst aan een terrein waar verder vooronderzoek geadviseerd werd (ID 15775).¹⁸ Een verslag van het verdere vooronderzoek is nog niet te vinden.

Ten westen van het onderzoeksgebied werden bij archeologisch onderzoek 11 gebouwstructuren herkend (CAI ID 980650). Ze worden gedateerd in de metaaltijden en de Romeinse periode.¹⁹ Ten noorden en ten westen hiervan werden archeologienota's opgesteld: ID 6223,²⁰ 13647,²¹ 29665²² en 33507.²³ Ze adviseren de uitvoering van verder vooronderzoek, maar een verslag van dit verdere vooronderzoek is nog niet te vinden.

Een opgraving ter hoogte van CAI ID 227094 bracht de resten van een vroegmiddeleeuws erf aan het licht.²⁴ Tot slot vermelden we ter hoogte van ID 25115 nog een archeologienota die geen verder onderzoek adviseerde.²⁵

¹⁰ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/22989>

¹¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/24738>

¹² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/27269>

¹³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Rijksweg Zwembadcomplex [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/979923> (geraadpleegd op 24 november 2025).

¹⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Kasteeldreef [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/991399> (geraadpleegd op 24 november 2025).

¹⁵ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/22774>

¹⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Sint-Laurentiuskerk [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/990018> (geraadpleegd op 24 november 2025).

¹⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Wielsbeke Kastanjestraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/980303> (geraadpleegd op 24 november 2025).

¹⁸ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/15775>

¹⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Molenstraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/980650> (geraadpleegd op 24 november 2025).

²⁰ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/6223>

²¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/13647>

²² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/29665>

²³ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/33507>

²⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: de Maurissenstraat 36 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/227094> (geraadpleegd op 24 november 2025).

²⁵ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/25115>

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door een gunstige landschappelijke ligging. Het bevindt zich in een lager gelegen depressie aan de rand van de vroegere loop van de Kasteelbeek. In de omgeving is sprake van de overgang van een matig natte naar een droge bodem.

Dat de omgeving archeologisch potentieel kent, blijkt uit de vele reeds gekende archeologische waarden in de omgeving. Ze dateren uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Historische kaarten geven aan dat het terrein in de 18de eeuw in gebruik was als akkerland. In de 20ste eeuw zien we loodsen op het terrein verschijnen. Het westen raakt bebost. Op een luchtfoto uit 2000-2003 zijn de loodsen opnieuw verdwenen. Het is momenteel niet duidelijk wat de impact geweest is van de oprichting en sloop van de loodsen op het terrein op het bodemarchief.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de bouw van woningen, de aanleg van wegenis en omgevingsaanleg. Van verschillende bodemingrepen ligt de precieze verstoringsdiepte nog niet vast. Dit doet besluiten dat binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief mogelijk bedreigd wordt.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied mogelijk archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijke ligging van het terrein en de vele reeds gekende archeologische waarden in de omgeving. Ze geven aan dat we voor het onderzoeksgebied rekening moeten houden met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische waarden uit de steentijd tot de nieuwe tijd. We houden rekening met het mogelijke voorkomen van zowel sporensites als artefactensites.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat onduidelijkheid. Van historische kaarten weten we dat het terrein in de 18de eeuw in gebruik was als akkerland. In de 20ste eeuw verschijnen loodsen op het terrein, die ook terug gesloopt werden. Wat de impact daarvan geweest is op het bodemarchief, is momenteel onduidelijk.

Wel is duidelijk dat de nu geplande werken mogelijk een nieuwe bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen. Gezien het archeologisch potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig.

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel

gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt.

Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein begroeid is.

Landschappelijk bodemonderzoek is wel relevant om de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites beter in te kunnen schatten. Afhankelijk van de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites is mogelijk bijkomend onderzoek naar steentijd artefactensites nodig.

Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn, tenzij uit het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat het terrein nog slechts een laag archeologisch potentieel kent. Een proefsleuvenonderzoek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de inrichting van een verkaveling op het terrein, diende een archeologienota opgesteld te worden. Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied mogelijk archeologisch potentieel kent. Op basis van de gunstige landschappelijke kenmerken van het terrein en de reeds gekende archeologische waarden in de omgeving houden we rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat onduidelijkheid. In de 18de eeuw was het terrein in gebruik als akkerland, maar in de 20ste eeuw verschijnen loodsen op het terrein, die ook terug gesloopt worden. Daarbij kan een aantasting van het bodemarchief opgetreden hebben. Een evaluatie van de impact van de geplande werken geeft aan dat ze een mogelijke bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen. Gezien het mogelijke archeologische potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch onderzoek nodig.

4 Bibliografie

4.1 Websites

Agatha (2025)

<https://agatha.arch.be/>

Cartesius (2025)

<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2025)

<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2025)

<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2025)

<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2025)

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2025)

<https://www.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans-archeologie>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

